

TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDAKİ MAKALE ÖZETLERİNE YÖNELİK BİR İÇERİK ANALİZİ*

*Elif AKTAŞ***

*Serap UZUNER YURT****

ÖZET

Özet, bilimsel bir araştırma raporunun en önemli kısımlarından biridir. İyi hazırlanmış bir özet, okuyucular için makalenin tümünü okumadan onun hakkında fikir sahibi olmayı ve zaman kaybetmeden yazının içeriğine yoğunlaşmayı sağlamaktadır. Bunun için özette açık, anlaşılır, net ve kısa ifadeler yer vermek gerekir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de SSCI ve Ulakbim sosyal bilimler veri tabanlarında taranan dergilerdeki Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında 2004-2013 yılları arasında yayımlanan 724 adet araştırma makalesinin özetlerini çeşitli kriterler açısından analiz etmektir. Çalışmada betimsel araştırma türlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen makaleler, araştırmacılar tarafından bilimsel bir araştırma rapor özetinin hangi bilgileri içermesi gerektiği konusunda ilgili alan yazın/literatür taranarak hazırlanan ve uzman görüşü alınarak son şekli verilen “Türkçe Eğitimi Makalesi Özet Analiz Formu” kullanılarak incelenmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen verilere ait yüzde ve frekanslar tablo hâlinde sunulmuştur. Araştırma bulgularına göre Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerinin büyük bir kısmının amaç ve sonuç dışında bilgi içermediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca makalelerin özet kısmında metodoloji ile ilgili bilgilerin eksik olduğu, bulgu, sonuç ve önerilere çoğunlukla yer verilmediği tespit edilmiştir. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre şu öneriler geliştirilmiştir: Türkçe eğitimi makalelerinin özet bölümlerinde araştırmacının “problem durumu, amacı, önemi, yöntemi, örneklem/çalışma grubu, bulguları, sonuçları ve önerileri” ile ilgili bilgilere yer verilmelidir. Türkçe eğitimi alanındaki makalelerin özetleri; değerlendirme ve yayımlama sürecinde editör ve hakemler tarafından kontrol edilmeli; yeterli ve gerekli bilgiler içermeyen yazılar yayımlanmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, Türkçe eğitimi araştırmaları, özet, bilimsel araştırma, içerik analizi.

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, El-mek: elifaktas@erdogan.edu.tr

*** Yrd. Doç. Dr. Erzincan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO, Çocuk Gelişimi Bölümü, El-mek: suzuneryurt@gmail.com

AN CONTENT ANALYSIS FOR ARTICLE ABSTRACTS IN TURKISH EDUCATION AREA

STRUCTURED ABSTRACT

Educational researches question education policies that determine how do we educate a person in the past, they describe the failing aspects with a critical approach and they try to understand the answer that how we will raise a human in the future by scientific way (Kincal, 2013: 262). Educational researches which aims to produce objective, valid and reliable information related to education have gained increasing importance in recent years.

The purpose of scientific research is based on sharing of the results with other people. In the preparation of a scientific article, the presence of specific rules is an important point for readers and researchers that resolves distractions and lost time. The American Psychological Association's (APA) spelling rules, today the most commonly accepted rules of world literature in the education and psychology. Also, in many magazine which are domestic and foreign sourced stipulate to be compliance with the APA manual of articles' summary, title, content, references and tables.

The most prominent part of a scientific research report is title and summary. A well-prepared summary provides to have an idea about it without reading all of the article and to focus on the content of the text without loss of time for readers. So, needs to give place for the clear, understandable, net and short phrases in summary. A well summary should specify the scope of the research and main aims, definite the used methodology, summarize the findings, indicate the main results, and provide recommendations based on these results (Büyüköztürk vd., 2011: 297). Also, summary should be written in fluent language, it must contain a clear and uncomplicated expressions.

When related literature was scanned, was not observed the study related to summary which is most notable part of a scientific research report. Generally research classified in studies that determine the trends, Turkish publications made in the area of education and training; types and methods of the article, issue areas, data collection instruments used in the article, in terms of data analysis methods and sample (Varışoğlu, Şahin, Göktaş, 2012; Göktaş, Hasançebi, Varışoğlu, Akçay, Bayrak, Akbulut, Sözbilir, 2012; Eyüp, Yurt, Stebler, 2012; Şahin, Kana, Varışoğlu, 2013; Coşkun, Özçakmak, Balcı, 2011; Arslan, 2012; Coşkun, Özçakmak, Balcı, 2012). Examination for the report's summaries of the scientific research is extremely limited.

Çelik, Gedik, Karaman, Demirel and Göktaş (2014) in the study titled "the mistakes faced in Education article and their effects to rejected ", in the process of referees and editors as indicate "Short summary (self) not reflect the research" that one of the reasons for rejection of articles. Therefore a well prepared brief summary, eliminates one of the reasons for rejection of articles.

Sevim and Özdemir Erem (2012) examine the title and summary of the 128 master thesis in terms of various criteria in the area of

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Turkish Education. The result of research have demonstrated that they were insufficient except of containing the purposes of summaries. Coşkun and Kan (2013) have evaluated 216 pieces of master thesis summary in terms of the writing techniques that made in the area of Educational Sciences and they have determined that successful in expressing the purpose of summary and the findings with the results, unsuccessful in expressing the methods.

This study aims to fill a gap in the area by examining indexed article summaries in terms of various criteria by SSCI and ULAKBİM database in Turkey between 2004 and 2013. Also by this work aims to provide guiding information to not fall into a similar mistakes while preparing their reports to researchers and contribute to the efforts made in this regard.

In this study general screening model of the types of descriptive research was used. Education and training of Turkish were examined by scanning related literature and taking expert opinion according to specified criteria that made summaries of 724 research articles between the years 2004-2013. Data were analysed by the content analysis method. In the study categorical content analysis from qualitative data analysis methods were used. In the analysis result is tabulated according to data obtained frequencies and percentages, years and magazines.

The study sample in Turkey SSC (n = 5) ULAKBİM Social Sciences (n = 29) in the database 724 Turkish education article that indexed and allowed access to the electronic media in the 34 journal, constitutes between the years 2004-2013. Due to only Turkish education articles was examined in this study purpose of sampling technique was used. As data collection tools in the study is used "Analysis Form Abstract of Article in Turkish Education (TEMÖAF)". Located examination categories in the data collection tool is prepared by researchers scanning the relevant literature and the final shape is given taking expert opinion.

Subjects consist in analysis form: (1) Was a place given for the purpose of the investigation and / or the problem statement in the abstract? (2) Was a place given for the importance of research in the abstract? (3) Was a place given for samples of research or research / working group and knowledge of sample properties in the abstract? (4) Was a place given for information regarding the methodology of investigation in the abstract? (5) Was a place given for information related with the findings of the research in the abstract? (6) Was a place given for information on the result of the investigation in the abstract? (7) Was a place given for some suggestions in the abstract? (8) What is the distribution of the number of words in the abstract? (9) What is the distribution of the number of key words in the abstract? (10) What is the additional mode and the roof used in the abstract? (11) Is there any quote / reference / citation in the abstract?

When distribution of substance "The goal of the research and / or Problem statement" in the summary of the Turkish education article analysed by year, it has been identified that in 658 of 724 article given place for the purpose of the investigation and / or the problem statement. When the distribution of 'The Importance of Research' substance examined, it has been identified that in the most studies

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015*

(50.69%) not be mentioned about the importance of research. Considering the distribution of the 'Sample or study / research group' substance it draws attention that rate of giving place for sampling, study / research group in the abstract is increasing every year. It has been identified that in the great majority of 724 article (n = 500) included sampling. When viewed in accordance the year to the distribution of 'Research Methodology' substance rate of giving place for research methods is increasing every year. Meanwhile, considering generally it has been identified that in the majority of studies (60.08%) a place not given for knowledge of methods.

Further, it is draws attention that in 544 of 724 abstracts was not given to research findings, in 180 of them was given. Most of the abstract article giving place to the findings belong to 2013 year with a rate of 37.5%, at least of them belong to 2007 year with a rate of 16.2%. It has been identified that giving a place of information on the result of the investigation in abstract of article of Turkish education is increasing every year. While in 435 abstracts of total 724 the survey results indicated, in 289 abstract the results of the study were not shared. When distribution of the 'Proposal' substances examined in abstract article of Turkish education, it is determined that in the 84,12% of the summary the proposal was not given, in 15.88% was given. It draws attention that in summary of the research article which gives place proposal knowledge are concentrated in 2013(96,30%) mostly.

It has been identified that the number of key words in summary is between a maximum of 4-5 (n = 363) words; at least from the 0-1 (n = 3). It has been identified when examining the distribution of attachment mode and parties in abstracts, in 73,76% of abstract past tense suffix and passive roof was used, in 26.24% present tense and active roof was used. Further it was not observed the factors such as quote, citations, bibliography, table and shape in examined articles.

According to findings of research the majority of abstract of the Turkish education field are not included information except of objectives and results. Further, the results have been reached that information related methodology is absent and finding result and suggestions mostly was not given in the summary of articles. This results also bears parallels between the results of the article in the field of Turkish education which examination of 128 summary of thesis in term of "The purpose, method / research model, workgroup / sampling, collection and analysis of data, the results", was made between 2005-2010 by Sevim and Özdemir Erem (2012).

According to the results obtained from the research findings the following recommendations have been developed: The information about the "Problem situation, objectives, importance, methods, sample / working groups, findings, conclusions and recommendations" should be provided in abstract section of research of article of Turkish education. Clear, understandably, short and net sentences should be provided. Abstracts of article in the Turkish education field must be checked by the editors and referees in evaluation and publishing process; articles which not contain sufficient and necessary information should not be published.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Key Words: Turkish education, Turkish education researches, abstract, scientific research, content analysis.

GİRİŞ

Eğitim araştırması, eğitim politika ve uygulamalarıyla ilgili, bilimsel yöntemlere başvuruyla yapılan araştırmalardır. Ülkelerin eğitim sistemlerindeki gelişmeler, eğitim araştırmalarının varlığı ve niteliğiyle yakından ilişkilidir. Eğitimdeki bilimsel araştırmalar, genel anlamda eğitim problemlerinin çözülmesi, öğretim materyallerinin ve metotlarının geliştirilmesi, öğrenenlerin zihinsel çalışma süreci gibi konularda oldukça yararlı bilimsel bilgiler üretmeyi hedefler (Ekiz, 2013: 18). Eğitim araştırması temelde bir problem çözme, bir dizi hipotezi test etme ya da bir dizi soruya cevap bulmayı amaçlar (Balcı, 2007: 17). Bunun yanı sıra eğitim araştırmaları, geçmişte nasıl bir insan yetiştirdiğimizi belirleyen eğitim politikalarını sorgular, eleştirel bir yaklaşımla aksayan yönleri betimler ve gelecekte nasıl bir insan yetiştireceğimizin cevabını bilimsel yollarla kestirmeye çalışır (Kıncal, 2013: 262). Eğitimle ilgili nesnel, geçerli ve güvenilir bilgi üretmeyi hedefleyen alan eğitimi araştırmaları son yıllarda giderek artan bir önem kazanmıştır. Günümüzde özellikle Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretimine yönelik çok sayıda bilimsel araştırma yapılmaktadır. Bu araştırmaların neler olduğunun betimlenmesine yönelik her çalışma, gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutacaktır.

Bilimsel bir araştırma, kurallara uygun bir şekilde hazırlanan rapor sayesinde bilim dünyasına tanıtılmış olur. Bilim dünyasında yürütülen akademik çalışmalarda üretilen yeni fikir ve tartışmaların paylaşılmasıyla akademik iletişim sağlanır (Ozan ve Köse, 2014: 117). Swales (1990) akademik dünyaya katılabilmenin ve akademik söylem toplumunun bireyleri tarafından kabul görmesinin en temel koşullarından birinin, bu söylem toplumunun yazım kurallarına uygun metinler üretmek olduğunu ifade eder. Yazılı akademik söylem, bilim dünyasının bilgiyi üretme ve yayma yoludur (Kavanoz ve Sağın Şimşek, 2013: 693). Widdowson “bilimsel anlatım, bireysel üslup farklılıklarını da dikkate alarak, metni belirli örüntülere göre yapılandırır ve bu da hangi dili kullandıklarına bakılmaksızın bilimsel toplumun kurallarına uymayı gerektirir.” ifadesiyle araştırmacıların ortak bir standart çerçevesinde metin üretmeleri gerektiğini vurgulamıştır (Akt. Kavanoz ve Sağın Şimşek, 2013: 695). Her ne kadar akademik yazma becerilerinin öğretiminde bu standartlar üzerinde durulsa da, metin üretme ve yazma düzeylerinde çoğu araştırmacı sorun yaşamaktadır.

Bilimsel bir araştırmanın gayesi, sonuçların diğer insanlarla paylaşılması esasına dayanır. Bilimsel bir deney, sonuçları ne kadar ilgi çekici olursa olsun, bu sonuçlar yayımlanmaya kadar tamamlanmış değildir. Yeni bilgiler, sadece bu şekilde gerçeklik kazanır ve mevcut veri tabanına eklenerek bilimsel bilgi adını alır. Bu nedenle bilim insanı sadece bilim üretmekle kalmamalı, aynı zamanda bilimi yazmalıdır. Kötü yazım, iyi bilimin yayımlanmasını engelleyebilir veya geciktirebilir (Day, 2000: 16).

Bilimsel bir yazının hazırlanmasında belli kuralların olması okuyucu ve araştırmacılar için dikkat dağınıklığını ve zaman kaybını gideren önemli bir husustur. Amerikan Psikoloji Derneği'nin (APA) yazım kuralları, günümüzde eğitim ve psikoloji alanında dünya literatüründe en çok kabul gören kurallardır. Türkiye ve yurt dışında pek çok araştırmacı, bilimsel araştırma raporlarını oluştururken bu kılavuzdan yararlanmaktadır. Ayrıca yurt içi ve yurt dışı kaynaklı pek çok dergi de makalelerin özet, başlık, içerik, kaynakça ve tablolarının APA yazım kılavuzuna uygunluğunu şart koşmaktadır. Türkiye’de de eğitim araştırmalarının yayımlandığı pek çok nitelikli dergi ve üniversitelerin eğitim bilimleri ve sosyal bilimler enstitüleri makale ve tez yazım kılavuzlarında APA yazım kurallarını temel aldıklarını vurgulamaktadırlar.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Çeşitli bölümlerden meydana gelen bilimsel bir araştırma raporunun en dikkat çeken kısmı, başlık ve özetir. Pek çok okuyucu ve araştırmacı, makalelerin başlık ve özet kısmına bakarak çalışmanın kendi ilgi alanlarına uygun olup olmadığına karar vermektedir. Çoğu zaman yalnızca başlık bu alakayı belirlemede yetersiz kalmaktadır. Bu durumda araştırma raporlarının özet kısmı önem kazanmaktadır. Çoğu kişinin bir makaleyle ilk karşılaşması o makalenin özetine göz atmasıyla başlar. Bu sebeple, özet bilgi yoğunluğu açısından yeterli, kısa, iyi düzenlenmiş olmalıdır.

İyi hazırlanmış bir özet okuyucunun makalenin içeriğini kısa zamanda belirlemesine ve kendi alanıyla ilişkisini saptamasına yardım eder, yazarların birbirlerinden habersiz olarak aynı ya da benzer konular üzerinde uğraş vermelerinin önüne geçer. Böylelikle zaman ve enerji kaybını önler. Ayrıca iyi hazırlanmış bir özet, makalenin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağladığı gibi uluslararası veri tabanlarında kolayca taranarak dikkat çekme olasılığını artırır. Bu nedenle iyi bir özet, araştırmanın kapsamını ve esas amaçlarını belirtmeli, kullanılan metodolojiyi tanımlamalı, bulguları özetlemeli, temel sonuçları belirtmeli ve buna bağlı öneriler sunmalıdır (Büyüköztürk vd., 2011: 297). Ayrıca özet akıcı bir dille yazılmalı, net ve anlaşılabilir ifadeler içermelidir. Özeti hem bilgiyle dolu olması hem de okunabilir, iyi düzenlenmiş, kısa ve kendi içinde yeterli olması gerekmektedir (APA, 2001: 36). Day'e göre (2000: 23) iyi bir özeti iyi bir makale takip eder, kötü özet ise makalenin sorunlu olacağına dair bir göstergedir.

Huckin'e (2001) göre makale özetlerinin dört temel işlevi vardır:

- a) Bir çalışmanın konu, yöntem ve temel bulgularının küçük bir özetini okuyucuya sunan, bağımsız küçük metin (mini-text) işlevi görür.
- b) Okuyucuların makalenin tamamını okuyup okumama kararını vermelerine yardım eden, göz atma aracı işlevi görür.
- c) Makalenin tamamını okumayı planlayan okuyuculara bir yol haritası çizen önizleme işlevi görür.
- d) Yazarlar ve editörler için dizinleme yardımı sağlar (Akt.: Coşkun ve Kan, 2013: 300).

Bilimsel bir araştırma raporunun en dikkat çeken kısmı olan özet, belirtici (tanıtıcı) ve bilgilendirici kısa özet olmak üzere ikiye ayrılmaktadır:

Belirtici ya da tanıtıcı kısa özet, çalışmanın sadece özetini okuyacak olan yöneticiler ve kütüphaneciler için yazılan ve yalnızca nelerin yapıldığının anlatıldığı, bir tür içindekiler listesi şeklindeki özetlerdir. Bu tür özetlerde amaç ya da sonuçlardan bahsedilmez; yalnızca konu belirtilir.

Bilgilendirici kısa özet ise konunun uzmanlarının ilgisini çekmek için yazılır. Bu tip özette okuyucu; makalenin amaç, metodoloji, bulgular, sonuç ve öneri gibi tüm ana noktaları hakkında bilgilendirilir. Bu özet tipi, çoğunlukla makalenin tümünü okuma ihtiyacı da doğurur (Day, 2000: 22).

Bunun yanı sıra çalışmayı ayrıntılı bir şekilde özetleyen yapılandırılmış özet türünden de bahsedilebilir. Bu tür özette de çalışmanın amacı, yöntemi, bulguları, sonuçları ve önerileri ayrı başlıklar hâlinde ayrıntılı bir şekilde özetlenmektedir.

APA'ya göre öz bölümü, makale içeriğinin kısa ancak kapsamlı bir özetini oluşturur. Bu bölüm okuyucuların makalenin içeriğini hızla gözden geçirmelerine ve makalelerin kolayca dizinlenip bulunmalarına imkân verir (APA, 2009: 36). Kısa özete makalenin küçültülmüş bir biçimi olarak bakılmalıdır. Özette, öncelikle araştırmanın amacına yer verilir. Daha sonra araştırmanın yöntemi açıklanır. Yöntemde, araştırmanın modelinden söz edilerek çalışmanın

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

evreni/örnekleme, araştırma grubu ya da üzerinde çalışılan grup üzerinde kısaca bilgi verilir. Araştırmanın veri toplama aracı açıklanır ve uygulamanın nasıl yapıldığına değinilir. Toplanan verilerin hangi tekniklerle analiz edildiği yazılır. Son olarak, araştırmanın bulgu ve sonuçları yazılır. Özette başlık ve/veya alt başlıklara, çizelge, şekil ve/veya görsel öğelere, atıflara, zorunlu değilse kimyasal ve matematiksel denklem ve formüllere yer verilmez (APA, 2009).

APA'ya göre iyi bir özetle bulunması gereken özellikler şunlardır: "Doğruluk, kendi içinde yeterlilik, kısa ama öz ifadeler, değerlendirici olmamak, anlam bütünlüğü ve okunabilirlik." (2009: 37). Özette yer alan cümlelerin her biri, özellikle giriş cümlesi, mümkün olan en üst düzeyde bilgi içerikli olmalıdır ve özete en önemli bilgiyle başlanmalıdır. Bu bilgi, araştırmanın amacı, önemi ya da sonuçları olabilir. Özette bulgu ve sonuçların sadece dört-beş tanesi dâhil edilmelidir. Özette bilgileri değerlendirmek yerine onları sadece aktarmalı, metinle ilgili bir yorum ya da ekleme yapılmamalıdır (APA, 2009: 36-37). Ve en önemlisi özet, yanıltıcı değilse, kısa ve öz yazılmışsa, kolay anlaşılır ve bilgilendiriciyse makalenin çok daha fazla kişiye ulaşma ihtimali yüksektir (APA, 2009: 39).

Özetin içerdiği sözcük sayısı da önemli bir husustur. Bu konuda araştırmacılar temelde APA yazım kurallarını dikkate almaktadırlar. APA'ya göre ise özet, 120 sözcüğü geçmemelidir. Day ise kısa özetin 250 kelimeyi geçmemesi gerektiğini vurgular (2000: 21). Bu konuda farklı görüşler mevcut olmasına rağmen özetledeki sözcük sayısının 120-250 arasında olmasının ideal olduğu söylenebilir. Uzunluğu 120 kelimeyi geçen özetler, ilgili veri tabanına sığdırılabilmek için editörler tarafından kısaltılabilmektedir. Bu istenmeyen durum, özeti tam metinden uzaklaştıracağı için makalenin okunabilirliğini engellemektedir (APA, 2009).

Özette kullanılan anahtar sözcük sayısı hakkında tam bir kısıtlama olmamasına rağmen, APA'ya göre öz içerisinde bolca anahtar kelime kullanmak, araştırmacıların ve okuyucuların özetle karşılaşma olasılığını artıran önemli bir husustur (APA, 2009: 36).

Özette kullanılan dil de önemlidir. APA'ya göre özetle kısa ve öz ifadeler kullanılmalı, edilgen çatılı eylemler yerine etken çatılı eylemler tercih edilmeli ve üçüncü tekil şahıs yerine mümkün olduğunca birinci tekil şahıs kullanılmalıdır. Ayrıca standart ve bilgi içermeyen cümlelerden de kaçınılmalıdır (APA, 2009: 37). Bir özetle kelimelerin seçimi çok önemlidir. Nitekim özetle kullanılan kelimeleri konuya ve disipline uygun olarak seçmiş olmak çeşitli veri tabanlarında arama yapıldığında diğer araştırmacıların özetle karşılaşma ihtimalini artırmaktadır. Bunun yanı sıra bilimsel bir yazıda süslü, sanatlı, mecazlı ve şiirsel bir anlatımdan uzak durulmalıdır. Bilimsel makale edebî bir eser değildir. Bilimsel bir yazı açık bir dil kullanmayı gerektirir. Bu nedenle araştırma sonuçlarını raporlaştırma aşamasında anlaşılır, doğru ve ön yargıdan arındırılmış sözcükler seçilmelidir (APA, 2009: 79-81). Day'a göre bilimsel bir yazının özetinde kullanılan açık, anlaşılır, sade ve net ifadeler editör, hakem ve okuyucuları olumlu yönde etkilemektedir. Bu da makalenin reddedilme olasılığını azaltmaktadır (2000: 23).

Özette dikkat edilmesi gereken en önemli hususlardan biri çelişkili bilgilere ve gereksiz ayrıntılara yer vermemektir. Bunun için de önerilen şey, araştırma raporunun tamamını yazdıktan sonra kısa özeti yazmaktır (McGirr'den aktaran Day, 2000: 21).

İyi bir özetle tablo, şekil, diyagram, formül, referans, kısaltma gibi unsurlar kesinlikle yer almamalıdır. Çok sık tekrarlanan kavramların kısaltmalarını ilk geçişinde parantez içinde vermek sonraki bölümlerde ise sadece kısaltmasını kullanmak tercih edilen bir durumdur. Uzun bir terim kısa özet içinde birkaç defa kullanılmadıkça kısaltılmamalıdır. Ancak metin içinde (girişte) ilk kullanıldığı yerde uygun kısaltma yapılmalıdır. Ayrıca özetle çok bilinen bir yöntemin değiştirilmiş şekli ya da kullanılan veri toplama aracına ilişkin bilgi verilmesi gereken özel durumlarda referans gösterilip atıf yapılabilir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Yukarıdaki bilgiler ışığında iyi bir özetle bulunması gereken ortak özellikler şu başlıklar hâlinde ifade edilebilir:

- Özet 120-250 kelimedenden fazla olmamalıdır.
- Özetle araştırmanın amacı açık bir şekilde belirtilmelidir.
- Özetle araştırmanın önemi belirtilmelidir.
- Özetle araştırmanın niteliğine göre örneklem/çalışma ya da araştırma grubuna yer verilmeli; örnekleme ait özellikler belirtilmelidir.
- Özetle araştırmanın metodolojisiyle (araştırma deseni veya modeli, yöntem, veri toplama araçları ve verilerin analizi) ilgili bilgilere yer verilmelidir.
- Özetle araştırma sonunda elde edilen bulguların önemli olanları belirtilmelidir.
- Özetle araştırma sonuçları ifade edilmelidir.
- Özetle araştırmanın bulgu ve sonuçlarına yönelik öneriler somut bir şekilde yer almalıdır.
- Özetle referans, atıf, diyagram, tablo, kısaltma ve formül (özel bir durum yoksa) kesinlikle kullanılmamalıdır.
- Özetle geçmiş zaman kipi, birinci şahıs eki ve etken çatı kullanılmalıdır.

İlgili alan yazın tarandığında bilimsel bir araştırma raporunun en dikkat çeken kısmı olan özet ile ilgili fazla bir çalışmaya rastlanmamıştır. Genellikle araştırma eğilimlerinin belirlendiği çalışmalarda, Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan çalışmalar, makalelerin türleri ve yöntemleri, konu alanları, makalelerde kullanılan veri toplama araçları, veri analiz türleri ve örneklem açısından sınıflandırılmıştır (Coşkun, Özçakmak, Balcı, 2011; Varışoğlu, Şahin, Göktaş, 2012; Göktaş, Hasançebi, Varışoğlu, Akçay, Bayrak, Akbulut, Sözbilir, 2012; Eyüp, Yurt, Stebler, 2012; Arslan, 2012; Coşkun, Özçakmak, Balcı, 2012; Şahin, Kana, Varışoğlu, 2013;). Bu sınıflandırmaya yönelik yeterli sayıda içerik analizi yapılmasına karşın söz konusu makalelerin özetleri herhangi bir incelemeye tabi tutulmamıştır.

Kan ve Uzun'un (2014) "Türkçe Eğitimi Alanındaki Yüksek Lisans Tezlerinin Bulgular, Tartışma, Sonuç Bölümlerine İlişkin Sözbilimsel Yapı Özellikleri" başlıklı makaleleri Türkçe yazılmış bilimsel metinlerin sözbilimsel yapısını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma sonuçları yazarların akademik yazmada yetersiz olduklarını ortaya koymakla birlikte bu becerilerinin gelişmesi için metin dilbilimsel yöntemden yararlanmak gerektiğini öneri olarak sunmaktadır.

Çelik, Gedik, Karaman, Demirel ve Göktaş (2014) "Eğitim Makalelerinde Karşılaşılan Hatalar ve Bunların Reddedilmeye Etkileri" başlıklı çalışmalarında, hakem ve editör sürecinde makalelerin reddedilme sebeplerinden birini "Kısa özetin (öz) araştırmayı yansıtmaması" olarak belirtmişlerdir. Dolayısıyla iyi hazırlanmış bir kısa özet, makalelerin reddedilme sebeplerinden birini de ortadan kaldırmaktadır.

Sevim ve İşcan'ın (2012) 2005-2010 yılları arasında Türkçe eğitimi alanında yazılmış 335 yüksek lisans tezinde geçen anahtar kelimeleri inceleyip tematik olarak gruplandırdıkları çalışmanın sonucunda tezlerin temel dil becerileri, edebiyat, öğretmen yeterliliği, çocuk edebiyatı, ders kitabı incelemesi konularında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Temel dil beceriyle ilgili olan tezlerin okuma ve yazma öğrenme alanlarıyla ilgili olduğu, konuşma ve dinleme alanlarının ise ihmal edildiği görülmüştür.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Sevim ve Özdemir Erem (2012), Türkçe Eğitimi alanındaki 128 yüksek lisans tezinin başlıklarını ve özetlerini çeşitli kriterler açısından incelemişlerdir. Araştırma sonucunda örneklem grubundaki özetlerin amaçları içermek dışında yetersiz oldukları tespit edilmiştir. Coşkun ve Kan ise (2013), Eğitim Bilimleri alanında yapılmış 216 adet lisansüstü tez özetini yazım tekniği açısından değerlendirmiş ve özetlerin amaç ile bulgular ve sonucu ifade etmede başarılı, yöntemi ifade etmede ise başarısız olduğunu tespit etmişlerdir.

Bu çalışma, Türkiye’deki SSCI ve ULAKBİM veri tabanları tarafından dizinlenen makale özetlerini çeşitli kriterler açısından inceleyerek alandaki boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Ayrıca bu çalışma vasıtasıyla araştırmacılara raporlarını hazırlarken benzer hatalara düşmemeleri için yol gösterici bilgiler sunmayı ve bu konuda yapılan çalışmalara katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışmada Türkiye’de SSCI ve ULAKBİM veri tabanları tarafından dizinlenen eğitim dergilerinde, 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin özetlerinin eğilimlerinin hangi yönde olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda cevabı aranacak araştırma soruları şunlardır:

1. SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türkçe dergilerdeki 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan Türkçe eğitimi makalelerinin özetlerinde ‘amaç ve problem cümlesi’ bilgisine yer verilmiş mi?
2. SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türk eğitim dergilerinde 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin özetlerinde ‘araştırmanın önemi’ bilgisine yer verilmiş mi?
3. SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türk eğitim dergilerinde 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin özetlerinde ‘örneklem’ ve ‘örneklem özellikleri’ bilgisine yer verilmiş mi?
4. SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türk eğitim dergilerinde 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin özetlerinde ‘metodoloji’ bilgisine yer verilmiş mi?
5. SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türk eğitim dergilerinde 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin özetlerinde ‘bulgular’ bilgisine yer verilmiş mi?
6. SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türk eğitim dergilerinde 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin özetlerinde ‘sonuç’ bilgisine yer verilmiş mi?
7. SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türk eğitim dergilerinde 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin özetlerinde ‘öneri’ bilgisine yer verilmiş mi?
8. SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türk eğitim dergilerinde 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin özetlerin sözcük sayısı nedir?
9. SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türk eğitim dergilerinde 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin özetlerinin hemen ardından gelen anahtar sözcük sayısı nedir?
10. SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türk eğitim dergilerinde 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin özetlerinde kullanılan kip ve çatı nedir?
11. SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türk eğitim dergilerinde 2004- 2013 yılları arasında yayımlanan makalelerin özetlerinde alıntı/atıf/tablo/şekil/kaynak kullanılmış mı?

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

YÖNTEM

Bu çalışmada betimsel araştırma türlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek veya örneklem üzerinde yapılan taramadır (Karasar, 2014: 79). Bu çalışmada Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında 2004-2013 yılları arasında yapılan 724 araştırma makalesinin özeti, ilgili alan yazın taranarak ve uzman görüşü alınarak belirlenen ölçütlere göre incelenmiştir. Veriler, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

Çalışma evreni ve örneklem

Bu araştırmanın örneklemini Türkiye’de SSCI (n=5) ve ULAKBİM Sosyal Bilimler (n=29) veri tabanlarında 2004-2013 yılları arasında dizinlenen ve elektronik ortamda erişimine izin verilen 34 dergideki 724 Türkçe eğitimi makalesi oluşturmaktadır. Çalışmada sadece Türkçe eğitimi makaleleri incelendiğinden amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır (Büyüköztürk vd., 2011: 89). Amaçlı örneklemede araştırmanın amacına en uygun olan durumlar, kişiler ya da nesnelere seçilir (Balcı, 2004: 90). Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında 2004-2013 yılları arasında en çok makale yayımlayan dergiler ve makale sayıları Şekil 1’de verilmiştir. Çalışma kapsamında taranan tüm dergiler ve dergilerdeki makale sayıları ise Ek 1’de sunulmuştur.

Dergi Adı	Yıllar											
		Veri tabanı	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Turkish Studies	U	-	-	2	3	2	28	22	27	63	73	220
Milli Eğitim Dergisi	U	4	4	10	12	9	13	14	7	4	8	85
Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi	U	-	-	3	1	-	-	45	4	6	-	59
Mustafa Kemal Üni Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	U	-	-	-	-	6	7	4	10	12	15	54
Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi	S	1	2	-	-	1	4	4	11	5	7	35
Atatürk Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	U	2	4	4	1	3	5	2	1	4	-	26
Kastamonu Üni. Kastamonu Eğitim Dergisi	U	-	2	-	-	2	5	5	4	1	6	25
İlköğretim Online	U	2	-	1	2	2	3	1	4	5	2	22
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	U	-	-	1	-	1	1	-	1	5	12	21
Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi	S	1	1	-	1	-	1	-	2	4	9	19
Eğitim ve Bilim Dergisi	S	-	-	-	-	2	2	2	4	5	4	19
Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi	U	-	1	-	3	1	1	1	4	5	2	18
Milli Folklor Dergisi	S	-	1	1	-	-	3	-	3	-	6	14
Dumlupınar Üni. Sosyal Bilimler Dergisi	U	-	-	-	-	1	2	2	1	3	2	11

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Mehmet Akif Ersoy Üni. Eğitim Fak. Dergisi	U	1	1	2	1	-	1	2	-	-	1	9	
Ondokuz Mayıs Üni. Eğitim Fakültesi Dergisi	U	1	2	-	1	2	-	-	1	1	1	9	
TOPLAM		16	12	18	24	25	32	76	104	84	123	149	647

Şekil 1: Türkçe Eğitimi Makalelerinin En Çok Yayımlandığı Dergiler

Şekil 1 incelendiğinde ULAKBİM’de taranan dergiler arasında Türkçe eğitimi makalelerinin çoğunun Turkish Studies dergisinde yayımlandığı (n=220) görülmektedir. Bu dergiyi 85 makale ile Millî Eğitim dergisi, 59 makaleyle Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR) dergisi takip etmektedir. SSCI kapsamında yer alan dergiler arasında ise Türkçe eğitimi makalelerinin çoğunluğunun (n=35) Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (KUYEB) dergisinde yayımlandığı dikkat çekmektedir. Bu dergiyi 19 makaleyle Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi dergisi ile Eğitim ve Bilim dergisi takip etmektedir.

ULKABİM’de taranan dergiler listesinde yer alan Akdeniz Eğitim Araştırmaları dergisi, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi dergisi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler dergisi ile Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler dergisine elektronik ortamda ulaşamadığı için söz konusu dergiler araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. SSCI veritabanında taranan Eğitim Araştırmaları Dergisi (EJER) ise makale yazım kuralları kapsamında yazarlara yönelik yaptığı açıklamada makale özetlerinin yapılandırılmış özet formuna uygun olarak “Problem Durumu, Araştırmanın Amacı, Araştırmanın Önemi, Araştırmanın Yöntemi, Araştırmanın Bulguları, Araştırmanın Sonuçları ve Önerileri” alt başlıkları doğrultusunda yazılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu durumda söz konusu dergide yer alan makalelerin özetlerinin tümü, yapılandırılmış özet formunda hazırlandığından araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

Şekil 2: Türkçe Eğitimi Makalelerinin En Çok Yayımlandığı Yıllar

Yıllar	Makale Sayısı
2004	15
2005	25
2006	27
2007	31
2008	43
2009	86
2010	109
2011	96
2012	132
2013	160
Toplam	724

Şekil 2’deki veriler, Türkçe Eğitimi makalelerinin en çok 2013 yılında, en az ise 2004 yılında yayımlandığını göstermektedir. Ayrıca tabloya göre Türkçe eğitimi alanında yapılan makalelerin sayısının 2004’ten 2013 yılına kadar (2011 yılı hariç) belirli bir artış gösterdiği de dikkat çekmektedir. Bu durum Türkçe eğitimi alanında çalışma yapan öğretim elemanı sayısının her geçen yıl artmasıyla ilişkilendirilebilir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak ‘Türkçe Eğitimi Makale Özeti Analiz Formu’ (TEMÖAF) kullanılmıştır. Veri toplama aracında yer alan inceleme kategorileri, araştırmacılar tarafından ilgili alan yazın taranarak hazırlanmış ve uzman görüşü alınarak son şekli verilmiştir.

Analiz formunun geliştirilmesi

Araştırma örneğine dâhil edilen toplam 724 adet makalenin analiz edilmesine yönelik olarak hazırlanan formda (TEMÖAF) 11 madde kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından belirlenen bu maddeler daha sonra kapsam geçerliği için uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanlar, ‘bilimsel araştırma yöntemleri’ dersini lisans/lisansüstü düzeyde vermekte olan üç öğretim üyesinden oluşmuştur. Görüşlerine başvuru uzmanlardan, analiz formunda yer alan 15 maddeyi amaca uygunluk bakımından incelemeleri istenmiş ve formdaki maddelerden gerekiyorsa ekleme-çıkarma yapabilecekleri belirtilmiştir. Analiz formunda yer alan 15 maddenin uygunluğu ve netliği konusunda uzmanlardan alınan dönütler doğrultusunda formdaki madde sayısı 11’e indirilmiştir.

Uzman görüşüyle son şekli verilen analiz formunda yer alan maddeler şunlardır: (1) Özette araştırmanın amacına ve/veya problem cümlesine yer verilmiş mi? (2) Özette araştırmanın önemine yer verilmiş mi? (3) Özette araştırmanın örnekleme veya araştırma/çalışma grubu ve örneklem özellikleri bilgisine yer verilmiş mi? (4) Özette araştırmanın metodolojisi ile ilgili bilgilere yer verilmiş mi? (5) Özette araştırmanın bulguları ile ilgili bilgilere yer verilmiş mi? (6) Özette araştırmanın sonucu ile ilgili bilgilere yer verilmiş mi? (7) Özette önerilere yer verilmiş mi? (8) Özetteki sözcük sayısının dağılımı nedir? (9) Özette yer alan anahtar sözcük sayısının dağılımı nedir? (10) Özette kullanılan kip ve çatı eki nedir? (11) Özette alıntı/atıf/kaynakça var mı?

Araştırma süreci şu şekilde planlanmış ve yürütülmüştür:

- a. Veri toplama aracının ilgili literatür taranarak geliştirilmesi ve uzman görüşü alınarak son şeklinin verilmesi,
- b. Çalışma kapsamına giren dergilerin belirlenmesi,
- c. Çalışma kapsamına giren makalelerin belirlenmesi,
- d. Makalelerin geliştirilen forma göre incelenmesi,
- e. İncelemenin kontrol edilmesi,
- f. Verilerin analizi ve yorumlanması.

Verilerin Analizi

Çalışmada nitel veri analizi yöntemlerinden kategorisel içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, basılı ya da görsel materyallerin sistematik bir şekilde taranarak belli kategoriler bakımından tematik olarak analiz edilmesidir. İçerik analiziyle elde edilen veriler, birbirleriyle belirli temalar arasında sınıflandırılmış, böylelikle veriler arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 227). Çalışma kapsamına dâhil edilen araştırma makaleleri toplam on bir ‘tema’ çerçevesinde analiz edilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen verilere ilişkin frekans ve yüzdeler, yıllara ve dergilere göre tabloleştirilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

SSCI ve ULAKBİM Sosyal Bilimler veri tabanlarında dizinlenen 34 dergideki 724 makalenin özetlerinin incelendiği bu çalışmadan elde edilen bulgular araştırma soruları temel alınarak on başlıkta incelenmiştir. Çalışmada “SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında taranan Türk eğitim dergilerinde 2004-2013 yılları arasında yayımlanan makale özetlerinde

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

alıntı/atıf/tablo/şekil/kaynak kullanılmış mı?" şeklindeki araştırma sorusuna yönelik herhangi bir veriye rastlanmadığı için on birinci araştırma sorusu tablolaştırılmamıştır.

Tablo 1: Yıllara Göre 'Araştırmanın Amacı ve/veya Problem Cümlesi' Maddesinin Dağılımı

Yıllar	Var		Yok		Var/Yok Toplamı
	f	%	f	%	
2004	10	66,67	5	33,33	15
2005	18	72	7	28	25
2006	21	77,78	6	22,22	27
2007	29	93,55	2	6,45	31
2008	37	86,05	6	13,95	43
2009	79	91,86	7	8,13	86
2010	101	92,66	8	7,33	109
2011	88	91,66	8	8,33	96
2012	126	95,45	6	4,54	132
2013	149	93,12	11	6,88	160
Toplam	658	90,88	66	9,12	724

Türkçe eğitimi makalelerinin özetlerindeki 'Araştırmanın Amacı ve/veya Problem Cümlesi' maddesinin dağılımı yıllara göre incelendiğinde, toplamda 724 makalenin 658'inde araştırmanın amacına ve/veya problem cümlesine yer verildiği tespit edilmiştir. Tablo 1'deki verilere göre özetinde amaç cümlesi yer alan çalışmalar, 2004'ten 2013 yılına kadar (2011 yılı hariç) belirli bir artış göstermektedir. Özetlerinde problem cümlesine yer vermeyen çalışmaların en çok 2004 yılına (%33,33), problem cümlesine yer veren çalışmaların ise en çok 2012 yılına ait olduğu (%95,45) dikkat çekmektedir. Ayrıca özetlerinde araştırmanın amacı ve/veya problem cümlesi bilgisine yer veren çalışmaların 2010-2013 yılları arasında yoğunlaştığı da görülmektedir. Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan bilimsel çalışmaların özellikle son yıllarda bir ivme kazandığı düşünülürse araştırmacıların raporlarını oluşturmada dünya standardı olan ölçütlere (APA) daha çok rağbet ettiği söylenebilir.

Ayrıca genel olarak makale özetlerinde kullanılan sözcük sayısının sınırlı tutulmasından dolayı araştırmanın amacı ve problem cümlesi aynı bilgiyi içeren ifadeler olarak değerlendirilmiş ve iki başlıktan birinin tercih edilmesi rapor özeti için yeterli görülmüştür.

Tablo 2: Yıllara Göre 'Araştırmanın Önemi' Maddesinin Dağılımı

Yıllar	Var		Yok		Var/Yok Toplamı
	f	%	f	%	
2004	5	33,33	10	66,67	15
2005	18	72	7	28	25
2006	19	70,37	8	29,63	27
2007	12	38,71	19	61,29	31
2008	17	39,53	26	60,47	43
2009	43	54,43	43	54,43	86
2010	48	44,03	61	55,96	109
2011	38	39,58	58	60,41	96
2012	81	61,36	51	38,63	132
2013	76	47,5	84	52,5	160
Toplam	357	49,31	367	50,69	724

Araştırmanın önemi, bilimsel bir makalenin diğer çalışmalardan farkını ortaya koyan önemli bir bilgidir. Başka bir deyişle araştırma raporlarında çalışmanın önemine yer veren

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

makaleler, konu ve yöntem itibariyle özgünlüğünü ortaya koyabilen makalelerdir. Bu doğrultuda Tablo 2'deki verilere göre Türkçe eğitimi makalelerinin özetlerinde yıllara göre 'Araştırmanın Önemi' maddesinin dağılımı incelendiğinde, çalışmaların çoğunda (%50,69) araştırmanın önemine değinilmediği tespit edilmiştir. Araştırmanın önemine değinen makalelerin oranı ise %49,31'dir. Ayrıca 2005 ve 2006 yıllarında yayımlanan makale özetlerinde, %70'i aşan oranda çalışmanın önemine değinilmesine rağmen diğer yıllarda bu oranın düştüğü göze çarpmaktadır.

Tablo 2 incelendiğinde Türkçe eğitimi alanında yayımlanan makalelerin 2004'ten 2013'e kadar her yıl artış gösterdiği görülmektedir. Buna göre makalelerin en çok yayımlandığı 2013 yılında, özetinde araştırmanın önemi bilgisine yer veren makale oranı % 47,5'tir. Aynı yıl yayımlanan 160 makalenin 76 tanesi araştırmanın önemine değinirken, 84 tanesi değinmemiştir. 2005 yılında ise Türkçe eğitimi alanında yayımlanan toplam 25 makaleden 18 tanesi araştırmanın önemine değinirken, 7 tanesi değinmemiştir.

Tablo 3: Yıllara Göre 'Örneklem ya da Çalışma/Araştırma Grubu' Maddesinin Dağılımı

Yıllar	Örneklem/Çalışma Araştırma Grubu					Örneklem Özellikleri				
	Var		Yok		Var/Yok Toplamı	Var		Yok		Var/Yok Toplamı
	f	%	f	%		f	%	f	%	
2004	7	46,67	8	53,33	15	3	20	12	80	15
2005	6	24	19	76	25	2	8	23	92	25
2006	20	74,07	7	25,93	27	3	11,11	24	88,89	27
2007	21	67,74	10	32,26	31	8	25,81	23	74,19	31
2008	31	72,09	12	27,91	43	13	30,23	30	69,77	43
2009	53	61,62	33	38,37	86	21	24,41	65	75,58	86
2010	63	57,79	46	42,20	109	24	22,01	85	77,98	109
2011	66	68,75	30	31,25	96	27	28,15	69	71,87	96
2012	105	79,54	27	20,45	132	35	26,51	97	73,48	132
2013	128	80	32	20	160	47	29,37	113	70,63	160
Toplam	500	69,06	224	30,94	724	183	25,27	541	74,73	724

Türkçe eğitimi makalelerinin özetlerinde yıllara göre 'Örneklem ya da Çalışma/Araştırma Grubu' maddesinin dağılımına bakıldığında, makale özetlerinde örneklem, çalışma/araştırma grubuna yer verme oranının her yıl arttığı dikkat çekmektedir. 724 makalenin büyük çoğunluğunda (n=500) örnekleme yer verildiği tespit edilmiştir.

Türkçe eğitimi alanında en az makalenin yayımlandığı 2004 yılına ait veriler incelendiğinde 15 makalenin 8'sinde örneklem bilgisine yer verilmezken 7 tanesinde yer verildiği görülmektedir. Türkçe eğitimi alanında en çok yayın yapılan 2013 yılında ise toplam 160 makalenin 128'inde örneklem bilgisine yer verildiği, 32 makalede ise yer verilmediği dikkat çekmektedir.

Ayrıca Tablo 3'teki verilere göre makale özetlerinde örnekleme ait özelliklere (yaş, cinsiyet, örneklem çeşidi vb.) 2005 yılında diğer yıllara göre daha az yer verildiği (%8) görülmektedir. Makalelerin tamamı incelendiğinde 724 makalenin 541 tanesinde örnekleme ait özelliklere yer verilmediği, sadece 183'ünde yer verildiği görülmektedir. Araştırmacıların makale özetlerinde örneklem özellikleri ile ilgili bilgilere yer vermemesinin en önemli nedeni, özetle sözcük sayısının sınırlı tutulması zorunluluğu ile açıklanabilir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Tablo 4: Yıllara Göre ‘Araştırmanın Metodolojisi’ Maddesinin Dağılımı

	Araştırma Yöntemi			Veri Toplama Teknikleri						Veri Analiz Şekli					
	Var		Yok	Var/Yok Toplamı	Var		Yok	Var/Yok Toplamı	Var		Yok	Var/Yok Toplamı			
	f	%			f	%			f	%			f	%	
2004	2	13,33	13	86,67	15	8	53,33	7	46,67	15	7	46,67	8	53,33	15
2005	6	24,00	19	76,00	25	7	28,00	18	72,00	25	3	12,00	22	88,00	25
2006	3	11,11	24	88,89	27	4	14,81	23	85,19	27	1	3,70	26	96,30	27
2007	12	38,71	19	61,29	31	15	48,39	16	51,61	31	10	32,26	21	67,74	31
2008	17	39,53	26	60,47	43	22	51,16	21	48,84	43	13	30,23	30	69,77	43
2009	20	23,25	66	76,74	86	36	41,86	50	58,13	86	26	30,23	60	69,76	86
2010	37	33,94	72	66,05	109	59	54,12	50	45,87	109	29	26,60	80	73,39	109
2011	43	62,31	53	55,20	96	60	62,5	36	37,5	96	37	38,54	59	61,45	96
2012	62	46,96	70	53,03	132	85	64,39	47	35,60	132	67	50,75	65	49,24	132
2013	87	54,37	73	45,63	160	111	69,38	49	30,62	160	80	50	80	50	160
Toplam	289	39,92	435	60,08	724	407	56,22	317	43,78	724	273	37,71	451	62,29	724

Tablo 4’te Türkçe eğitimi makalelerinin özetlerinde ‘Araştırmanın Metodolojisi’ maddesinin dağılımına yıllara göre bakıldığında, araştırma yöntemine yer verme oranının her yıl arttığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte genel olarak bakıldığında araştırmaların büyük çoğunluğunda (%60,08) yöntem bilgisine yer verilmediği tespit edilmiştir.

Aynı tabloda 724 makalenin 317’sinde veri toplama teknikleri ile ilgili bilgilere; 451’inde de veri analiz şekli ile ilgili bilgilere yer verilmediği görülmektedir. Makalelerin çoğunluğunun özetinde araştırmanın yöntemi ve veri analiz şekli bilgisine yer verilmezken veri toplama teknikleri hakkında bilgi verilmesi dikkate değer bir bulgudur.

Özetlerinde araştırmanın yöntemine yer veren makalelerin çoğu, Türkçe eğitimi makalelerinin en çok yayımlandığı yıl olan 2013’e aittir. Bununla birlikte 2006 yılı hariç özetlerinde araştırmanın yöntemi bilgisine yer veren makalelerin sayısının giderek arttığı tespit edilmiştir. Yöntem bilgisine yer vermeyen makalelerin en çok 2006 yılında (%88,89) yoğunlaştığı görülmektedir.

Özetlerinde veri toplama teknikleri ile ilgili bilgi veren makalelerin çoğu %69,38 oranıyla 2013 yılına aittir. 2005 yılına ait makalelerde ise veri toplama tekniklerinin diğer yıllardan daha az belirtildiği (%72) görülmektedir. Yine tabloya bakıldığında özetlerinde veri analizi bilgisine yer veren makalelerin çoğunun %50,75 oranıyla 2012 yılına ait olduğu dikkat çekmektedir. Veri analiz şekline yer vermeyen makalelerin çoğunluğu %96,30 oranıyla 2006 yılına aittir.

Genel olarak bakıldığında ise araştırmacıların makale özetlerinde ‘araştırmanın metodolojisi’ ile ilgili bilgilerden en çok veri toplama tekniklerine (%56,22) en az ise veri analiz şekline (%37,71) yer verdiği dikkat çekmektedir.

Tablo 5: Yıllara Göre ‘Bulgular’ Maddesinin Dağılımı

Yıllar	Var		Yok		Var/Yok Toplamı
	f	%	f	%	
2004	4	26,66	11	40,74	15
2005	5	20	20	80	25
2006	9	33,33	18	66,67	27
2007	5	16,2	26	83,8	31
2008	8	18,6	35	81,4	43
2009	18	20,93	68	79,06	86
2010	18	16,51	91	83,49	109

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

2011	23	23,95	73	76,05	96
2012	30	22,72	102	77,28	132
2013	60	37,5	100	62,5	160
Toplam	180	24,86	544	75,14	724

Tablo 5'teki verilere göre Türkçe eğitimi alanındaki 724 makale özetinin 544 tanesinde araştırma bulgularına yer verilmediği, 180 tanesinde ise yer verildiği dikkat çekmektedir. Araştırmanın bulgularına yer veren makale özetlerinin çoğu %37,5 oranıyla 2013 yılına, en azı ise %16,2 oranıyla 2007 yılına aittir.

Türkçe eğitimi makalelerinin özetlerinde araştırma bulgularına çoğunlukla yer verilmemesi, özetle sözcük sayısının sınırlı tutulma zorunluluğuyla açıklanabilir. Araştırmacıların, rapor özetlerinde bulgular yerine daha genel ifadeler içeren sonuçları paylaştıkları dikkat çekmektedir. Oysa bilimsel bir makalenin özet kısmında araştırmanın bulgularından en önemli bir ya da birkaç tanesi özetle ifade edilmelidir.

Tablo 6: Yıllara Göre ‘Sonuçlar’ Maddesinin Dağılımı

Yıllar	Var		Yok		Var/Yok Toplamı
	f	%	f	%	
2004	7	46,67	8	53,33	15
2005	9	36,00	16	64,00	25
2006	8	29,63	19	70,37	27
2007	20	64,52	11	35,48	31
2008	24	55,81	19	44,19	43
2009	50	58,13	36	41,86	86
2010	65	59,63	44	40,36	109
2011	62	64,58	34	35,41	96
2012	74	56,06	58	43,93	132
2013	116	72,5	44	27,5	160
Toplam	435	60,08	289	39,92	724

Tablo 6'daki veriler incelendiğinde Türkçe eğitimi makalelerinin özetlerinde araştırmanın sonucu ile ilgili bilgilere yer verme oranının her yıl arttığı tespit edilmiştir. Toplam 724 makale özetinin 435'inde araştırmanın sonuçları belirtilmişken, 289 adet özetle araştırmanın sonuçları belirtilmemiştir. Araştırma sonuçlarının yer almadığı makale özetleri %70,37 oranı ile 2006 yılında yoğunlaşmıştır.

Tablo 7: Yıllara Göre ‘Öneri’ Maddesinin Dağılımı

Yıllar	Var		Yok		Var/Yok Toplamı
	f	%	f	%	
2004	1	6,67	14	93,33	15
2005	3	12,00	22	88,00	25
2006	1	3,70	26	96,30	27
2007	2	6,45	29	93,55	31
2008	4	9,30	39	90,70	43
2009	14	16,27	72	83,73	86
2010	7	6,42	102	93,58	109
2011	8	8,34	88	91,66	96
2012	45	34,09	87	65,91	132
2013	30	18,75	130	81,25	160
Toplam	115	15,88	609	84,12	724

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Tablo 7 incelendiğinde Türkçe eğitimi makale özetlerinin %84,12'sinde önerilere yer verilmediği, %15,88'inde ise yer verildiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte özetlerinde öneri bilgisine yer veren çalışmaların 2013 yılında (%96,30) yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Özetlerinde önerilere yer vermeyen makaleler ise %96,30 oranıyla 2006 yılında yoğunlaşmıştır.

Ayrıca makale özetlerinde öneri ile ilgili somut ifadeler yer verilmemesi de dikkat çeken başka bir bulgudur. Bu araştırmada özetlerin çoğunluğunda yer alan "Araştırmamın sonuçlarına göre bazı önerilerde bulunulmuştur." şeklindeki genel ifadeler, öneri cümlesi olarak değerlendirilmemiştir.

Tablo 8: Yıllara Göre 'Sözcük Sayısı' Maddesinin Dağılımı

Yıllar	0-50 sözcük		51-100 sözcük		101-150 sözcük		151-200 sözcük		201 ve üzeri		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
	2004	2	13,33	6	40,00	6	40,00	1	6,67	0	
2005	4	16,00	7	28,00	12	48,00	1	4,00	1	4,00	25
2006	2	7,41	16	59,26	6	22,22	3	11,11	0	0,00	27
2007	4	12,90	10	32,26	12	38,71	3	9,68	2	6,45	31
2008	2	4,65	16	37,21	18	41,86	7	16,28	0	0,00	43
2009	2	2,32	25	29,06	35	40,69	18	20,93	6	6,97	86
2010	2	1,83	30	27,52	48	44,03	20	18,34	9	8,25	109
2011	1	1,04	25	21,62	40	41,66	22	22,91	8	8,33	96
2012	1	1,28	18	13,63	60	45,45	26	19,69	27	20,45	132
2013	1	0,63	16	10	47	29,37	60	37,5	36	22,5	160
Toplam	21	2,90	169	23,34	284	39,23	161	22,24	89	12,29	724

Tablo 8'de Türkçe eğitimi makale özetlerindeki toplam sözcük sayısının dağılımı incelendiğinde, özetlerin sözcük sayısının en fazla 101-150 (n=284) sözcük aralığında olduğu tespit edilmiştir. Bu sayıyı 51-100 (n=169) ve 151-200 (n=161) sözcük aralığı takip etmektedir. Sözcük sayısının en az olduğu özetlerin ise 0-50 (n=21) arası sözcükten oluştuğu belirlenmiştir.

Genel olarak araştırmacıların özetlerini yazarken sözcük sayısı hususunda APA yazım kılavuzundaki kurallara uygun davrandıkları görülmektedir.

Tablo 9: Yıllara Göre 'Anahtar Kelime Sayısı' Maddesinin Dağılımı

Yıllar	0-1 sözcük		2-3 sözcük		4-5 sözcük		6 sözcük ve üzeri		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
	2004	1	6,67	7	46,67	5	33,33	2	
2005	1	4,00	7	28,00	17	68,00	0	0,00	25
2006	0	0,00	3	11,11	19	70,37	5	18,52	27
2007	0	0,00	12	38,71	17	54,84	2	6,45	31
2008	0	0,00	29	67,44	14	32,56	0	0,00	43
2009	0	0,00	38	44,18	44	51,16	4	4,66	86
2010	0	0,00	41	37,61	59	54,12	9	8,25	109
2011	0	0,00	45	46,87	45	46,87	6	6,25	96
2012	0	0,00	67	57,75	59	25,43	6	4,54	132
2013	1	0,63	62	38,75	84	52,5	13	8,12	160
Toplam	3	0,41	311	42,96	363	50,14	47	6,49	724

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Türkçe eğitimi araştırmalarının özetlerindeki ‘Anahtar Sözcük Sayısı’nın dağılımı incelendiğinde, özetlerde en fazla 4-5 (n=363) ve 2-3 (n=311) arası sözcüğün tercih edildiği dikkat çekmektedir. 6 üzeri (n=47) ve 0-1 arası (n=3) sözcük kullanımının ise daha az tercih edildiği tespit edilmiştir. 6 sözcük ve üzeri anahtar sözcük sayısı içeren makale özetlerinin oranı %6,49’dur. Araştırmacıların en çok tercih ettiği anahtar sözcük sayısı %50,14 oranıyla 4-5’tir. En az tercih edilen anahtar sözcük sayısı ise %0,41 oranıyla 0-1’dir. Anahtar sözcük sayısı kullanımında araştırmacıların kısmen de olsa APA kriterlerine uygun davrandıkları söylenebilir.

Anahtar kelime sayısının çok olması okuyucuların çeşitli veritabanlarında ilgili makale ile karşılaşma ihtimalini artıran bir etkidir. Bu nedenle özetlerin sonunda yer alan anahtar kelime sayısının çok olması araştırmacılar tarafından tercih edilmelidir.

Tablo 10: Yıllara Göre Kullanılan ‘Kip ve Çatı Eki’ Maddesinin Dağılımı

Yıllar	GEÇMİŞ- EDİLGEN		GENİŞ- ETKEN		Toplam
	f	%	f	%	
2004	10	66,67	5	33,33	15
2005	14	56,00	11	44,00	25
2006	12	44,44	15	55,56	27
2007	19	61,29	12	38,71	31
2008	30	69,77	13	30,23	43
2009	52	60,46	34	39,54	86
2010	73	66,97	36	33,03	109
2011	80	83,33	16	16,67	96
2012	110	83,33	22	16,67	132
2013	134	83,75	26	16,25	160
Toplam	534	73,76	190	26,24	724

Tablo 10’deki veriler incelendiğinde, makale özetlerinin %73,76’sında geçmiş zaman kip eki ve edilgen çatının, %26,24’ünde ise geniş zaman kip eki ve etken çatının tercih edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca incelenen makale özetlerindeki şahıs ekinin 3. kişi olduğu tespit edilmiştir. APA yazım kurallarına göre makale yazımında şahıs eki olarak birinci kişi tercih edilmelidir. Oysa Türkiye’de yayımlanan makalelerin neredeyse tümünde üçüncü kişi anlatımın tercih edildiği görülmektedir.

Son olarak, incelenen makalelerde alıntı, atıf, kaynakça, tablo ve şekil gibi unsurlara rastlanmamıştır.

Sonuç ve Tartışma

Bulgulardan elde edilen sonuçlara göre, Türkçe eğitimi alanında yazılan makale özetlerinin büyük çoğunluğunda araştırmacının amacı ile ilgili bilgilere yer verildiği tespit edilmiştir. Bu sonuç literatürdeki diğer araştırma sonuçlarıyla paralellik arz etmektedir. Sevim ve Özdemir Erem (2012) Türkçe eğitimi alanında 2005-2010 yılları arasında yapılan 128 yüksek lisans tezinin özetini “amaç, yöntem / araştırma modeli, çalışma grubu / örneklem, verilerin toplanması ve analizi, sonuçlar” başlıkları açısından incelemişlerdir. Bu çalışmanın sonucuna göre ise araştırmacıların yüksek lisans tez özetlerinde amaç cümlesini ifade etmede diğer bilgilere göre dikkatli davrandıkları tespit edilmiştir. Coşkun ve Kan (2013) Türkiye’de yayımlanmış eğitim içerikli 216 lisansüstü tez özetini yazım tekniği açısından incelemişlerdir. Buna göre yüksek lisans tez

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

özetlerinin %88 oranında, doktora tez özetlerinin ise %99 oranında amaç cümlesini ifade etmede başarılı oldukları tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre makale özetlerinde, araştırmanın önemi bilgisine çoğunlukla yer verilmediği tespit edilmiştir. Araştırmanın önemine ait bilgi, bilimsel bir makalenin diğerlerinden farkını ortaya koyan önemli bir bilgidir. Makalelerin özet kısımlarında araştırmanın önemine yer verilmesi, çalışmanın orijinalliğini/özgünlüğünü/farklılığının ortaya konulmasını sağlayacaktır.

Araştırma sonuçları, Türkçe Eğitimi makale özetlerinin çoğunluğunun örneklem/çalışma/araştırma grubu bilgisine yer verirken örneklem özelliklerine yer vermediğini ortaya koymaktadır. Özet, makalenin küçük bir parçası olduğundan makalenin içeriğiyle ilgili bilgilerin kısa bir özetini sunmalıdır. Örneklem büyüklüğü, yaş, cinsiyet gibi özellikler özetinde yer alması gereken bilgilerdendir. Sevim ve Özdemir Erem (2012), araştırmalarında inceledikleri tez özetlerinin çalışma grubu/örneklem bilgisine yer vermede yetersiz olduğunu tespit etmişlerdir. Coşkun ve Kan da (2013) lisansüstü tez özetlerinin yazımında en büyük sorunlardan birinin evren ve örneklem ile ilgili bilgilerin verilmesinde ortaya çıktığını belirtmişlerdir.

Araştırmanın dikkat çeken sonuçlarından biri de incelenen makale özetlerinin çoğunluğunda metodolojiyle ilgili bilgilere yer verilmemesidir. Metodoloji; araştırmanın modeli, yöntemi, veri toplama teknikleri ve veri analiz şekli ile ilgili bilgileri içermektedir. Sevim ve Özdemir Erem (2012) de inceledikleri yüksek lisans tez özetlerinde görülen en büyük eksiklik araştırma modeli ve verilerin analizi kısımlarının yazılmamasından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Coşkun ve Kan (2013) da inceledikleri tez özetlerinde araştırmacıların veri toplama araçlarıyla ilgili bilgileri paylaşmada başarısız olduğunu vurgulamışlardır. Araştırmanın metodolojisi ile ilgili bilgilerin yazımında yaşanan sorunların, yazarların yöntem bilgisinin zayıf olmasından kaynaklandığı ifade edilebilir.

Araştırmada dikkat çeken sonuçlardan biri de makale özetlerinde bulgulardan ziyade sonuçlara yer verilmesidir. Bilimsel bir araştırma raporunun özet kısmında bulguların tamamına yer verilme de önemli olan birkaç tanesine yer verilmesi gerekmektedir. Araştırmacıların özet yazımında kelime tasarrufuna gittiklerinden bulgulara göre daha genel ifadeler içeren sonuçları paylaşmayı tercih ettikleri söylenebilir.

Araştırma sonuçları, özetlerin büyük çoğunluğunda öneri ile ilgili bilgilere yer verilmediğini ortaya koymaktadır. İncelenen makalelerin özet bölümlerinde “Araştırmanın sonuçlarına yönelik bazı öneriler sunulmuştur.” şeklinde genel ifadeler rastlanmaktadır. Bu ifadeler yerine somut bir şekilde araştırmanın önerilerinden önemli olan bir ya da birkaç tanesi belirtilmelidir.

Araştırma sonuçları, Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerindeki sözcük sayısının 101-150 arasında, anahtar sözcük sayısının da 4-5 sözcük civarında yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. APA yazım kılavuzunda bilimsel bir araştırma raporunun özetindeki sözcük sayısının olabildiğince az olması gerektiği vurgulanırken (max. 120 sözcük); anahtar sözcük sayısının da olabildiğine fazla olması gerektiği ifade edilmiştir. Bu nedenle incelenen makalelerdeki özetlerin çoğunluğunun APA kriterlerine uygun olduğu söylenebilir. Benzer şekilde Sevim ve Özdemir Erem’in (2012), Türkçe eğitimi alanında yapılan 128 yüksek lisans tezinin özetini inceledikleri çalışmalarında, özetlerin çoğunun 150-224 arası sözcükten oluştuğunu tespit etmişlerdir. Tezler, makalelerden daha kapsamlı olduğu için tezlerin özet kısımlarında kullanılan sözcük sayısının makalelerden daha fazla olması kabul edilebilir bir durumdur.

APA’ya göre araştırmanın amacı doğrultusunda kullanılan dil ile kip ve çatı ekleri de önemlidir. Araştırma raporu yazıldığında araştırma süreci tamamlanmış olduğundan makalede

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

geçmiş zaman kip eki tercih edilmelidir. Başka bir deyişle özetin çoğu ya da tamamı yapılmış çalışmaya atıf olduğu için, geçmiş zamanda yazılmalıdır (Day, 2000: 21). APA yazım kuralları ve Day'e göre bir araştırma raporu yazılırken etken çatılı cümlelerle 'ben' veya 'biz' şahıs zamirleri kullanılmalıdır. Oysa Türkiye'de yayımlanan makalelerin neredeyse tümünde, edilgen çatılı cümlelerle üçüncü tekil şahıs eki tercih edilmektedir. Bu çalışmada da akademik yazım geleneğinin bir sonucu olarak incelenen makalelerin çoğunun özetinde üçüncü şahıs eki, geçmiş zaman kip eki ve edilgen çatılı cümleler tercih edilmiştir.

Bilimsel bir araştırma raporunun en önemli özelliği kullanılan dilin niteliğidir. Araştırma raporlarının gerek tam metin gerekse özet kısımlarında açık, net ve anlaşılır bir dil ile akademik bir üslup tercih edilmelidir. Edebî metinlerde dilin çağrışımlara dayalı kullanımı anlam zenginliğini ön planda tutan olumlu bir özelliktir; ancak bilimsel bir yazıdaki dil, farklı çağrışımlara ve anlam zenginliğine yer vermeyecek nitelikte olmalıdır. Bu nedenle yazılarda sanatkârane üslup kaygısından uzak, yazarın söylemek istediklerini en açık biçimde ifade eden bir dil kullanımı beklenir. Ancak Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan yayınların özetlerinin çoğunda edebî üslup kaygısının ön planda tutularak akademik üslubun göz ardı edildiği dikkat çekmektedir. Bu bağlamda özellikle Türkçe eğitimi alanında çalışan yazarların, bilimsel bir araştırma sonucunu rapor ederken sanatsal bir metin ile bilimsel bir metin arasındaki dil ve üslup farklılığını ayırt etmeleri gerekmektedir.

Sonuç olarak Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yayımlanan makale özetlerinin, araştırmanın amacı dışında bir bilgi içermediği tespit edilmiştir. Ayrıca incelenen özetlerin; araştırmanın önemini, örneklem, yöntem, bulgular ve önerileri ifade etmede yetersiz kaldıkları görülmektedir. Buna karşılık özetlerdeki toplam sözcük sayısı ile anahtar sözcük sayısının bilim dünyasında kabul görmüş genel ölçütlere uyduğu tespit edilmiştir. Özetlerde genel olarak kullanılan kip ve çatı ekinde ise APA yazım kılavuzunda belirtilenin aksine geçmiş zaman kip eki ile edilgen çatının tercih edildiği görülmektedir.

Öneriler

Araştırma sonucu, Türkçe eğitimi alanında yayımlanan makalelerin özet kısımlarında yer alan bilgilerin amaç dışında yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuç doğrultusunda araştırmacılar tarafından yazarlara, editörlere ve hakemlere yönelik olarak şu öneriler geliştirilmiştir:

1. Türkçe eğitimi alanındaki makalelerin özet kısmında sanatsal bir metin yazma kaygısı güdülmemelidir; açık, anlaşılır, kısa ve net cümlelere yer verilmelidir.
2. Özette çalışmanın amacı ve önemi açıkça belirtilmelidir.
3. Özette araştırmanın amacına ve yöntemine göre örneklem/araştırma/çalışma grubuna ait bilgilere yer verilmelidir.
4. Özette araştırmanın yöntemi açıkça belirtilmelidir.
5. Özette veri toplama araçları ve verilerin analiz şekli ile ilgili bilgilere yer verilmelidir.
6. Özette araştırmanın önemli bir ya da birkaç bulgusuna yer verilmelidir.
7. Özette araştırmanın sonuçları hakkında bilgi verilmelidir.
8. Özette araştırmanın sonuçlarına yönelik somut bir şekilde öneri ifadelerine yer verilmelidir.
9. Özette (araştırma süreci tamamlandığı için) geçmiş zaman ve edilgen çatılı cümleler ile üçüncü tekil şahıs eki tercih edilmelidir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

10. Özette (özel bir durum yoksa) alıntı ve atıf yapılmamalı, kaynakça gösterilmemelidir.
11. Özette tablo, şekil, diyagram ve formüle kesinlikle yer verilmemelidir.
12. Editör/ler veya hakem/ler makale yayımlama ve değerlendirme sürecinde özetin belirtilen kriterlere uygun olup olmadığını denetlemelidir.
13. Belirlenen kriterlere uygun olmayan özetlere sahip araştırma makaleleri ilgili dergilerde yayımlanmamalıdır.

KAYNAKÇA

- APA. (2009). *Amerikan Psikoloji Derneği Yayın Kılavuzu. (1. Baskı). (ed. Halil Ekşi). İstanbul: Kaknüs Yayınları.*
- ARSLAN, A. (2012). Öğretim Elemanlarının Türkçe Eğitimi Araştırmaları İle İlgili Çeşitli Görüşleri. *Turkish Studies – International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 7(2), s. 59-69.
- AZİZ, A. (2008). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Teknikleri. 4. Baskı. Ankara: Nobel Yayın-Dağıtım.*
- BALCI, A. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma. 6. Baskı. Ankara: PegemA Yayıncılık.*
- BİLGİN, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar. Ankara: Siyasal Kitabevi.*
- BÖKE, K. (Ed.). (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. 2. Baskı. İstanbul: Alfa Yayınları.*
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇ ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö. E., KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 8. Baskı. Ankara: PegemA Yayınları.*
- COŞKUN, E., KAN, O. (2013). Lisansüstü Tezlere Ait Özet Metinlerinin Yazım Tekniği Bakımından Değerlendirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4), ISSN: 1304-9496, s. 299-313.
- COŞKUN, E., ÖZÇAKMAK, H. & BALCI, A. (2011). Türkçe Eğitiminde Eğilimler: 1981-2010 Yılları Arasında Yapılan Tezler Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması. *IV. Uluslararası Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Kurultayı (8-9 Eylül 2011), Sakarya.*
- COŞKUN, E., ÖZÇAKMAK, H., BALCI, A. (2012). Türkçe Eğitiminde Eğilimler: 1981-2010 Yılları Arasında Yapılan Tezler Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması. *Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Üzerine Çalışmalar. Ankara: PegemA Yayıncılık.*
- ÇELİK, E., GEDİK, N., KARAMAN, G., DEMİREL, T., & GÖKTAŞ, Y. (2014). Eğitim Makalelerinde Karşılaşılan Hatalar ve Bunların Reddedilmeye Etkileri. *Scientometrics*, 98 (3), s.1837-1853.
- DAY, R. A. (2000). *Bir Bilimsel Makale Nasıl Yazılır ve Yayımlanır? (Çev. Gülay, Aşkar Altay). Ankara: TÜBİTAK Yayınları.*
- DEMİR, N. (2005). Bilimsel Dergilerde Yayın Dili Sorunu. *Sosyal Bilimlerde Süreli Yayınlar ve Bilgi Teknolojileri Sempozyumu, Bildiriler. Ankara: Yeni Avrasya Yayınları. s. 191-208.*
- DENER, H. ve YILDIZELİ, A. (2006). Öz Yazma: Süreç ve İlkeleri. *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık 4. Ulusal Sempozyumu (17.11.2006-Ankara). http://uvt.ulakbim.gov.tr/tip/sempozyum4/page37-48.pdf. E.T.: 10.05.2015.*

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

- DOĞAN, Y., ÖZÇAKMAK, H. (2014). Dinleme Becerisinin Eğitimi Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2 (2), s. 90-99.
- EKİZ, D. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 3. Baskı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- EYÜP, B., UZUNER YURT, S., STEBLER, M. Z. (2012). Türk Dili Ve Edebiyatı Öğretimine Yönelik Yapılan Akademik Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies – International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 7(1), s. 1119-1131.
- FAZLIOĞULLARI, O., KURUL, N. (2012). Türkiye’deki Eğitim Bilimleri Doktora Tezlerinin Özellikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 12, Sayı 24, s. 43-75.
- GİRMEN, P., KAYA, F., BAYRAK, E. (2010). Türkçe Eğitimi Alanında Yaşanan Sorunların Lisansüstü Tezlere Dayalı Olarak Belirlenmesi. *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20 -22 Mayıs 2010)*, Elazığ, s. 133-138.
- GÖKTAŞ, Y., HASANÇEBİ, F., VARIŞOĞLU, B., AKÇAY, A., BAYRAK, N., BARAN, M. & SÖZBİLİR, M. (2012). Türkiye’deki Eğitim Araştırmalarında Eğilimler: Bir İçerik Analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12 (1), s. 177- 199.
- HAZIR BIKMAZ, F., AKSOY, E., TATAR, Ö., ATAK ALTINYÜZÜK, C. (2013). Eğitim Programları ve Öğretim Alanında Yapılan Doktora Tezlerine Ait İçerik Çözümlemesi (1974-2009). *Eğitim ve Bilim*, Cilt 38, Sayı 168, s. 288-303.
- KAN, M. O., UZUN, L. G. (2014). Türkçe Eğitimi Alanındaki Yüksek Lisans Tezlerinin Bulgular, Tartışma, Sonuç Bölümlerine İlişkin Sözbilimsel Yapı Özellikleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2 (3), s. 1-19.
- KARASAR, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. 26. Basım. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- KAVANOZ, S., SAĞIN ŞİMŞEK, Ç. (2013). Eğitim Bilimleri Araştırma Makalelerine Tür-Odaklı Yaklaşım: Karşılaştırmalı Çözümleme. *Turkish Studies – International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 8/12, s. 693-710.
- KINCAL, R. Y. (Ed.). (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 2. Baskı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- OZAN, C., KÖSE, E. (2014). Eğitim Programları ve Öğretim Alanındaki Araştırma Eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4/1, s. 116-136.
- SABAN, A. (2009). Çoklu Zekâ Kuramı İle İlgili Türkçe Çalışmaların İçerik Analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (2), s. 833-876.
- SEVİM, O. & ÖZDEMİR EREM, N. H. (2012). Türkçe Eğitimi Alanındaki Yüksek Lisans Tezlerinin Başlıklarına Ve Özetlerine Eleştirel Bir Bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(3), s. 174-186.
- SEVİM, O., İŞCAN, A. (2012). Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinde Geçen Anahtar Kelimelere Dönük Bir İçerik Analizi. *Turkish Studies – International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7/1. s.1863-1873.
- ŞAHİN, E. Y., KANA, F., VARIŞOĞLU, B. (2013). Türkçe Eğitimi Bölümlerinde Yapılan Lisansüstü Tezlerin Araştırma Eğilimleri. *International Journal of Human Sciens*, Volume: 10, Issue: 2, s. 356-378.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

- TOK, M. (2013). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Akademik Yazma İhtiyacı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 23, s. 1-25.
- VARIŞOĞLU B., ŞAHİN, A., GÖKTAŞ, Y. (2013). Türkçe Eğitimi Araştırmalarında Eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13 (3), s. 1767-1781.
- YAĞMUR ŞAHİN, E., KANA, F., VARIŞOĞLU, B. (2013). Türkçe Eğitimi Bölümlerinde Yapılan Lisansüstü Tezlerin Araştırma Eğilimleri. *International Journal of Human Sciences*, 10 (2), s. 356-378.
- YAZICI, N. (2013). Çocuk Edebiyatı Alanında Üniversitelerde Yapılan Lisans Sonrası Çalışmalar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (1), s.: 441-452.
- YILDIRIM, A., ŞİMŞEK, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EK: Araştırma Kapsamında Taranan Dergiler ve Makale Sayıları

Dergi Adı	Veri tabanı	Yıllar											toplam
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Ahi Evran Üni. Kırşehir Eğitim Fak. Dergisi	U	-	1	-	1	3	1	2	4	5	5	22	
Anadolu Üni. Sosyal Bilimler Dergisi	U	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2	
Ankara Üni. Eğitim Bilimleri Fak. Dergisi	U	1	2	1	-	2	2	-	-	-	2	10	
Atatürk Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	U	2	4	4	1	3	5	2	1	4	-	26	
Bilgi	S	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	3	
Değerler Eğitimi Dergisi	U	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	3	
Dokuz Eylül Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	U	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	
Dumlupınar Üni. Sosyal Bilimler Dergisi	U	-	-	-	-	1	2	2	1	3	2	11	
Eğitim ve Bilim	S	-	-	-	-	2	2	2	4	5	4	19	
Eskişehir Osmangazi Üni. Sosyal Bilimler Dergisi	U	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	
Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi	U	-	1	-	3	1	1	1	4	5	2	18	
Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi	S	1	1	-	1	-	1	-	2	4	9	19	
Hacettepe Üni. Edebiyat Fakültesi Dergisi	U	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2	
Hitit Üni Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
İlköğretim Online	U	2	-	1	2	2	3	1	4	5	2	22	
Kastamonu Üni. Kastamonu Eğitim Dergisi	U	-	2	-	-	2	5	5	4	1	6	25	
Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi	U	-	2	1	1	2	-	-	-	-	1	7	

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi	S	1	2	-	-	1	4	4	11	5	7	35	
Mehmet Akif Ersoy Üni. Eğitim Fak. Dergisi	U	1	1	2	1	-	1	2	-	-	1	9	
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	U	-	-	1	-	1	1	-	1	5	12	21	
Milli Eğitim Dergisi	U	4	4	10	12	9	13	14	7	4	8	85	
Milli Folklor Dergisi	S	-	1	1	-	-	3	-	3	-	6	14	
Mustafa Kemal Üni SBE Dergisi	U	-	-	-	-	6	7	4	10	12	15	54	
Ondokuz Mayıs Üni. Eğitim Fakültesi Dergisi	U	1	2	-	1	2	-	-	1	1	1	9	
Pamukkale Üni. Eğitim Fakültesi Dergisi	U	-	-	-	-	2	3	1	1	-	-	7	
Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi	U	-	-	-	-	-	-	-	3	1	2	6	
Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi	U	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	
Turkish Studies	U	-	-	2	3	2	28	22	27	63	73	220	
Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi	U	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	
Türkbilig:Türkoloji Araştırmaları	U	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	
Türklük Bilimi Araştırmaları	U	-	-	3	1	-	-	45	4	6	-	59	
Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	U	1	1	-	1	-	-	-	1	1	-	5	
Uludağ Üni. Fen Edebiyat Fak. Sosyal Bilimler Dergisi	U	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	4	
YDÜ Sosyal Bilimler Dergisi	U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
TOPLAM		34	15	25	27	31	43	86	109	96	132	160	724

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

AKTAŞ, E., UZUNER YURT, S., Türkçe Eğitimi Alanındaki Makale Özetlerine Yönelik Bir İçerik Analizi, *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/7 Spring 2015, p. 73-96, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8121>, ANKARA-TURKEY

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

